

Societat

**Els primers
25 anys de la
Universitat
Pompeu Fabra**

El centre convoca diverses iniciatives per celebrar el seu primer quart de segle

#CATALUNYADIGNITAT

Àngels Guiteras Presidenta de la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya

“El nou país ha de prioritzar les necessitats i els drets socials”

AVÍS • “La crisi social continua creixent” **POLÍTIQUES** • “És urgent que les administracions prioritzin les situacions de màxima vulnerabilitat” **ENTITATS SOCIALS** • “El tercer sector té encara molt de camí per fer”

Sònia Pau
BARCELONA

Angels Guiteras (Girona, 1958) ha presidit durant sis anys —dos mandats— la Taula d'Entitats del Tercer Sector, que n'aplega més de 4.000. Està preparant el relleu, que, si no hi ha imprevistos, agafarà Oriol Illa, director de la Fundació Ferrer i Guàrdia. Valora molt positivament una etapa en què destaca que ha descobert el gran potencial i les capacitats de les entitats socials. Agraïeix a l'Associació Benestar i Desenvolupament (ABD), de la qual és gerent, i també a la família que li hagin permès exercir aquests sis anys de cara i veu del tercer sector.

Fa tres anys reclamava més compromís a la societat. Deia: “No podem esperar que ens ho solucionin tot”. I ara?

Dic el mateix. Estem en un moment de reptes importants i la ciutadania ens hi hem de saber comprometre. Calen moltes veus i una lluita activa per defensar els drets socials.

Ha estat sis anys al capdavant de la Taula del Tercer Sector. Un temps en què, sobretot, les entitats han guanyat visibilitat.

Catalunya va prendre fa dotze anys la decisió encertada d'articular el tercer sector social a través de la Taula i s'ha consolidat com una bona eina per fer-se visibles i també per lluitar plegats pels drets socials. Han estat uns anys de gran crisi social, la més gran que mai ha tingut el nostre país. També ens ha tocat reivindicar, però buscant un equilibri, perquè sabem la manca de recursos de les administracions. Malgrat tot, mai podrem deixar de demanar més inversió i prioritats per a les polítiques socials, com també evitar que es tapin les situacions de necessitat que hi ha.

Vol dir que a qui mana no li interessa que es vegi que les famílies pateixen...

Sentim constantment que ens diuen s'ha de ser positiu perquè de l'estat d'ànim en depèn el creixement econòmic i aquestes coses... En els últims sis anys hi ha hagut tres governs i amb tots ha passat: qui mana té tendència a sobreposar els discursos positius per evitar les negatius. Quan fa sis anys, la Taula va dir que un de cada cinc catalans era pobre, vaig rebre trucades oficials. Va ser el primer cop que va sortir i la nostra font era l'Idescat, és a dir, una font

del govern. I ara, diguin el que diguin, no podem amagar que la gent pateix i que de brots verds no n'hi ha.

I en deu haver rebut més, de trucades oficials...

Sí. La solució és ser independent. Si tens clar com ho has de fer i quina és la realitat, ho fas i endavant. Amb allò de les dades de pobresa de fa sis anys, al cap de dos anys, l'Ajuntament de Barcelona va fer banderoles on ho deia: “Un de cada sis catalans és pobre.”

Però ha hagut de cedir per alguna d'aquestes trucades?

No. Hem buscat el nostre espai i, quan ha calgut, hem col·laborat amb les administracions. La Taula té dues missions: fer incidència política i enfortir i vertebrar el sector. Hem estat independents, hem fet el que ens ha semblat i amb l'estil que hem volgut. Les administracions saben que tenim veu i el que diem a vegades els agrada i a vegades, no.

No els va agradar tampoc que parlessin d'“emergència social”, que diguessin que la cohesió està en perill... Estem en camí de solucionar-ho?

Estem en un índex de pobresa

de gairebé el 20%, que és molt. Vivim en una gran desigualtat. La crisi social creix i els indicadors de millora econòmica són inestables. Qui ho vulgui explicar d'una altra manera menteix. Quin ha de ser el camí? Doncs enfortir l'economia social i el tercer sector social, col·laborar amb administracions, enfortir la ciutadania perquè lluiti pels seus drets... En definitiva, que tots els agents i les entitats treballin per la cohesió social i la defensa dels drets.

Hem de ser part de la solució i seguir treballant.

Acabem de saber que més de 420.000 catalans depenen de l'ajuda alimentària per al dia a dia. Alguna cosa no estem fent prou bé...

Vull insistir que el tercer sector no és només ajuda alimentària. No estem per fer beneficiència ni assistencialisme, tot i que sigui el que es veu més, perquè insisteixo que vivim en una crisi social molt gran —350.000 famí-

L'APUNT

Ara només falta que hi hagi sort

Jordi Panyella

Per desgràcia el que va fer ahir Elsa Artadi, responsable del joc de la Generalitat, no és habitual. Perquè no és habitual que un gestor de la cosa pública comparegui públicament en roda de premsa i reconegui sense embuts errors en la gestió, faci voluntat d'esmena i exposi un conjunt de canvis que semblen encertats per corregir disfuncions. El sorteig de loteria de la Genera-

litat de Cap d'Any del 2014 va ser un nyap. Vendre milions i il·lusió i que el gran premi caigui a la mateixa administració que organitza el sorteig no és la millor manera de promocionar un nou producte de loteria. Analitzats els errors, els canvis introduïts per al sorteig d'enguany i anunciats ahir per Artadi sembla que van en la bona direcció. Ara només falta tenir sort.

Les coses s'han de fer d'una altra manera per trencar les polítiques que només afavoreixen uns quants

bilitat a les necessitats... Representa el 3% del PIB català, té més de 100.000 treballadors i actua amb gran impacte en un àmbit que és el de l'atenció a les persones. Però amb una crisi tan ferotge hem retornat a projectes per cobrir les necessitats més bàsiques. Tenim el nombre més alt de desnonaments, tant per hipoteques com per lloguers; la renda mínima d'inserció ha deixat de ser un dret subjectiu i moltes llars s'han quedat sense cap ingrés; hi ha hagut problemes amb els criteris de les beques menjador...

Insisteixo: continuem, doncs, sense anar pel bon camí.

La crisi social va començar en temps de bonança i és evident que no podem continuar fent les coses de la mateixa manera, perquè no ens en sortim. Però, malgrat tot, des d'Europa demanen ajustament, retallades i segueixen amb el mateix llenguatge. El resultat és que la desigualtat creix. És urgent, com a mínim, que les administracions prioritzin les situacions de màxima vulnerabilitat de forma contundent amb polítiques de lluita contra la pobresa. Seguir retallant els nostres drets i el benestar social només ens duu malestar i desigualtat. Calen polítiques més clares.

Vostè ho ha dit: la desigualtat creix i hi ha famílies que no tenen les necessitats bàsiques cobertes. Com es pot aturar?

Seguirem fent d'altaveu per reclamar més polítiques d'ocupació i més habitatge social. Va costar que s'entengués el problema dels desnonaments o que s'entengués que s'havien de canviar els criteris de les beques menjador, perquè no era veritat que els nanos amb necessitats estiguessin coberts. Tapar determinades realitats no serveix de res,

El camí és enfortir l'economia social, el tercer sector i també la ciutadania perquè lluiti pels seus drets

perquè la realitat és la que és. Voler tapar-ho és ineficac. A la Taula som valents i exigents. Si la lluita contra el frau fos real hi hauria diners contra les desigualtats. De diners n'hi ha, perquè n'hi ha uns quants que en tenen molts: un 1% de la població té tot el que necessita el 99% restant. Els hem de distribuir millor i treballar junts.

Precisament vostè ha estat presidenta en un període de conflictes pels impagaments de la Generalitat a les entitats. Com ho ha viscut?

Hem gestionat sis anys intentant enfortir les entitats i alhora hem vist la impossibilitat d'endeutar-se, perquè no se'ls dóna crèdit. Hem estat al costat de les entitats, hem reclamat a les administracions i anant més enllà hem creat eines com Finan 3, una cooperativa per assessorar i acompanyar entitats en qüestions econòmiques. El Departament d'Economia ha d'entendre que a les entitats també hi treballen persones que atenen persones i també tenim nòmines. No ens poden tractar com un proveïdor qualsevol, perquè el tercer sector és un actor i un agent social clau en les polítiques públiques. No ha estat fàcil i encara ens deuen molts diners.

Aquests impagaments de la Generalitat han col·lapsat les entitats i algunes han estat a punt de tancar. Com s'afronten aquestes situacions?

Ho he intentat gestionar des de la màxima professionalitat i vocació possibles. T'has de posar uns objectius i aconseguir el màxim de guanys possibles per millorar les situacions. Han estat reptes diversos i de gran magnitud en moments complicats. Ens hi hem d'esforçar molt tots plegats per fer-ho, però som gent compromesa que

aconseguiu molt de retorn. De fet, és una feina de llarg recorregut. El 16 de juliol, quan celebrarem l'assemblea de relleu, no acabarem res, sinó que continuarem tots junts per intentar consolidar drets socials i reduir els índex de pobresa.

L'etapa de presidenta ha estat millor o pitjor del que s'havia imaginat?

Pitjor, perquè mai m'hagués pensat que aquesta crisi seria tan dura i perduraria tant en el temps. Però també millor, en el sentit que veus el gran potencial de les entitats socials del país, sobretot si anem juntes i treballem amb xarxa. La mirada des de la presidència et permet conèixer millor la diversitat. És molt engrescador.

I ho ha estat en un moment d'auge dels moviments socials, en què el Parlament debat la renda garantida i haurà de debatre sobre desnonaments i pobresa energètica perquè hi han arribat dues ILP impulsades per la ciutadania. El descontentament de la gent s'està canalitzant cap a propostes concretes per fer pressió als que manen...

La Taula ja va ser al grup promotor de la ILP contra els desnonaments que la PAH va dur al Congrés. La crisi social provoca patiment, descontentament... La gent es pot resignar o lluitar per canviar les coses. Les ILP són impulsar canvis entre tots.

Ara que es parla de repensar el país, quin ha de ser el paper de la Taula?

No construirem cap nou país si no posem les necessitats socials en primer lloc, perquè un país que no s'ocupa de la seva gent és un pobre país. Pots tenir un país amb grans estructures d'Estat, però ser un pobre país. Per anar bé, el tronc de l'eix social ha de caminar al costat dels altres drets. El nou país que volem construir ha de prioritzar les necessitats i drets socials.

Els drets socials són ja una prioritat?

Fa temps que estem en una elecció rere una altra i això frena el dia a dia, la continuïtat de projectes de tocar de peus a terra... Els ritmes electorals creen incerteses i sovint, per interessos, frenen iniciatives per interessos. No podem apartar les in-

certeses de les persones, les necessitats dels més vulnerables, de les que no tenen feina o la perden. Cada dia hi ha gent que perd la feina i no es pot amagar.

Se senten soles, les entitats?

Sí. A vegades no es defensa amb prou contundència tot allò vinculat als drets socials. És evident que tothom hi està d'acord —qui gosa dir que no cal que tothom tingui una alimentació suficient i equilibrada?—, però no s'estableixen com a prioritats. Els drets socials d'un país s'han de defensar juntament amb els altres. I això, a vegades, no passa.

Què ha estat el més satisfactori d'aquests sis anys?

La constatació del gran potencial que té el tercer sector. Què passaria si no hi fóssim? Tot i les dificultats evidents dels sis anys, ha estat molt satisfactori.

Què deixa pendent

Ho tenim tot per fer. Quan vaig entrar vaig dir que s'havia fet molt, però hi ha molt per fer. Doncs ara, quan surti, diré el mateix, sincerament. I tot el que queda ho hem de fer conjuntament, perquè malauradament la crisi social creix.

Els moviments socials han entrat a la política municipal. A Barcelona, per exemple. Sovint han treballat de costat.

Com dèiem, és resultat del malestar. No dèiem que els joves passaven de tot? Doncs no. És un moment interessant perquè veiem que les coses s'han de fer d'una altra manera i de forma col·laborativa per trencar les polítiques que només afavoreixen uns quants.

La veurem en algun partit o llista electoral de cara al 27-S?

Fem política cada dia des del compromís ciutadà. Continuare fent política per al tercer sector amb els valors de la transparència, el respecte, la prioritat per les persones... És una sort tenir aquesta via perquè trepitges molt tranquil amb tu mateixa i amb el teu entorn.

Què li dirà al seu successor?

Que tingui molta passió, perquè ajuda davant les dificultats i la complexitat. El tercer sector té molt camí per córrer i només pot anar cap amunt. ■

Àngels Guiteras deixarà la presidència de la Taula d'Entitats el mes vinent, després de sis anys ■ J. MAGRE

lies no tenen cap ingrés—. En un moment en què parlàvem de prevenció i inclusió, vam haver de tornar a parlar de pobresa i fer mesures com enfortir els suports alimentaris.

Vol dir que els entitats han hagut d'adaptar les seves actuacions per la cruesa de la crisi.

Sí. I reitero que el valor afegit del tercer sector social va més enllà: tenim els valors del treball al territori, la innovació en ajudes, serveis i projectes, l'adapta-